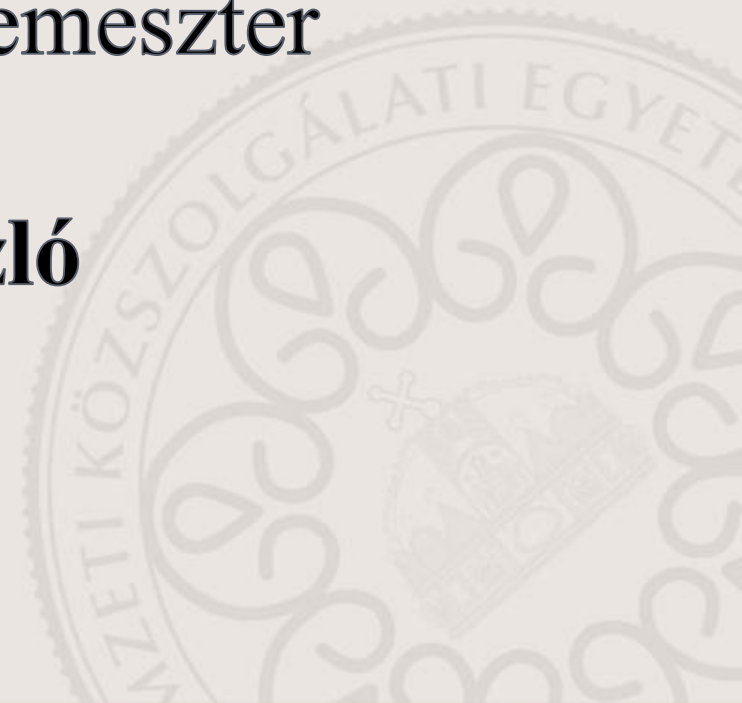

Az Európai Unió intézményrendszere I.

2019/20. tavaszi szemeszter

Szegedi László
NKE-ÁNTK

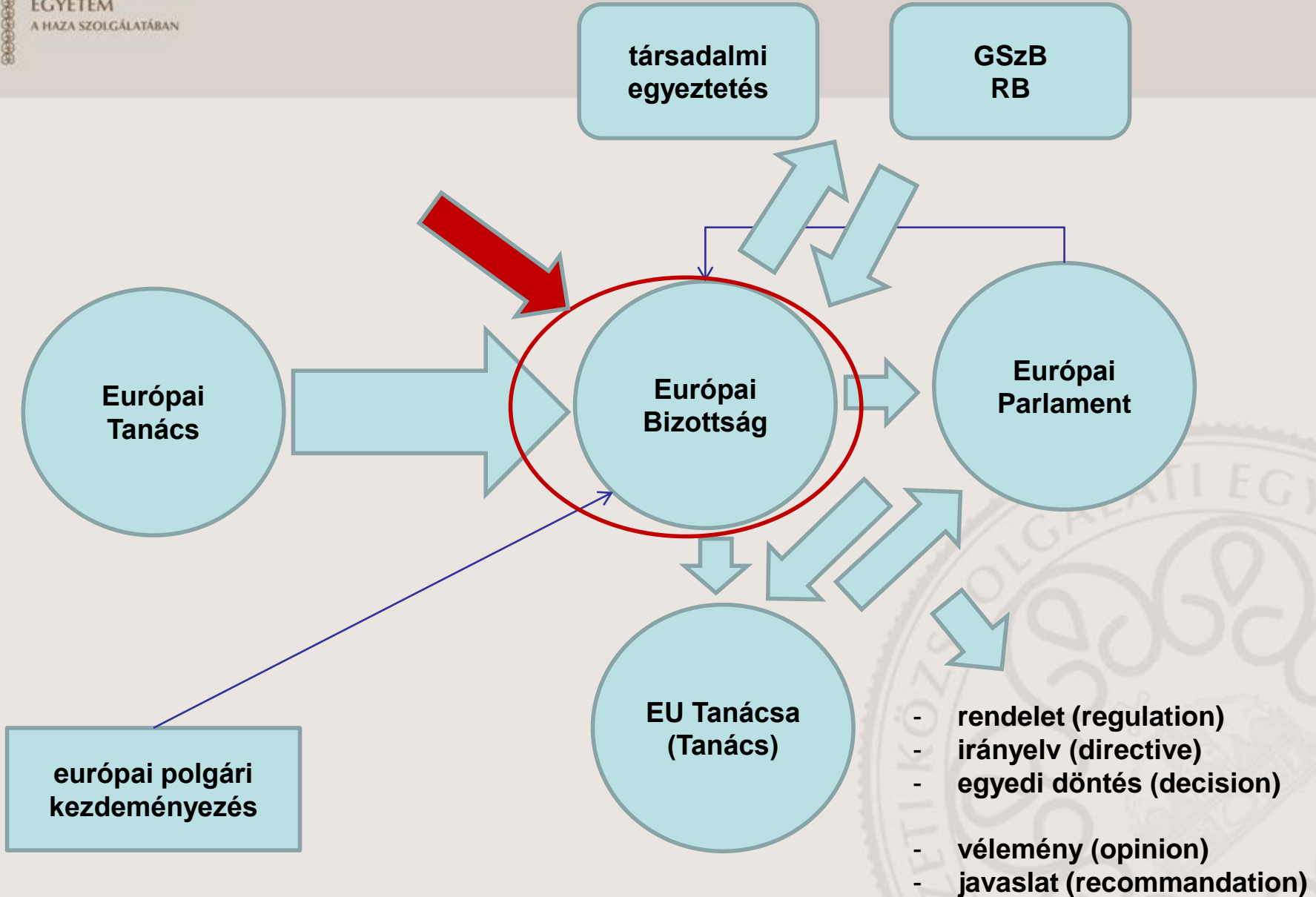

Gyakorló kérdések

- **Mi különbség az Európa Tanács/Európai Tanács/Tanács között (összetétel, funkció, döntéshozatal)**
- **Kik Tanács tagjai?**
- **Mi a soroselnökség és a trióelnökség?**
- **Mi a COREPER?**
- **Mi döntéshozatalban a szavazati rend?**
- **Mi a blokkoló kisebbség?**
- **Tanács inkább szupranacionális vagy kormányközi uniós intézmény?**

Európai Bizottság

- <https://www.youtube.com/watch?v=mE1rnOi8AFc>
- Kik alkotják?
- Mik a funkciói?
- Milyen jellemzői vannak intézménynek?
- Milyen „kivételek” vannak működésben?

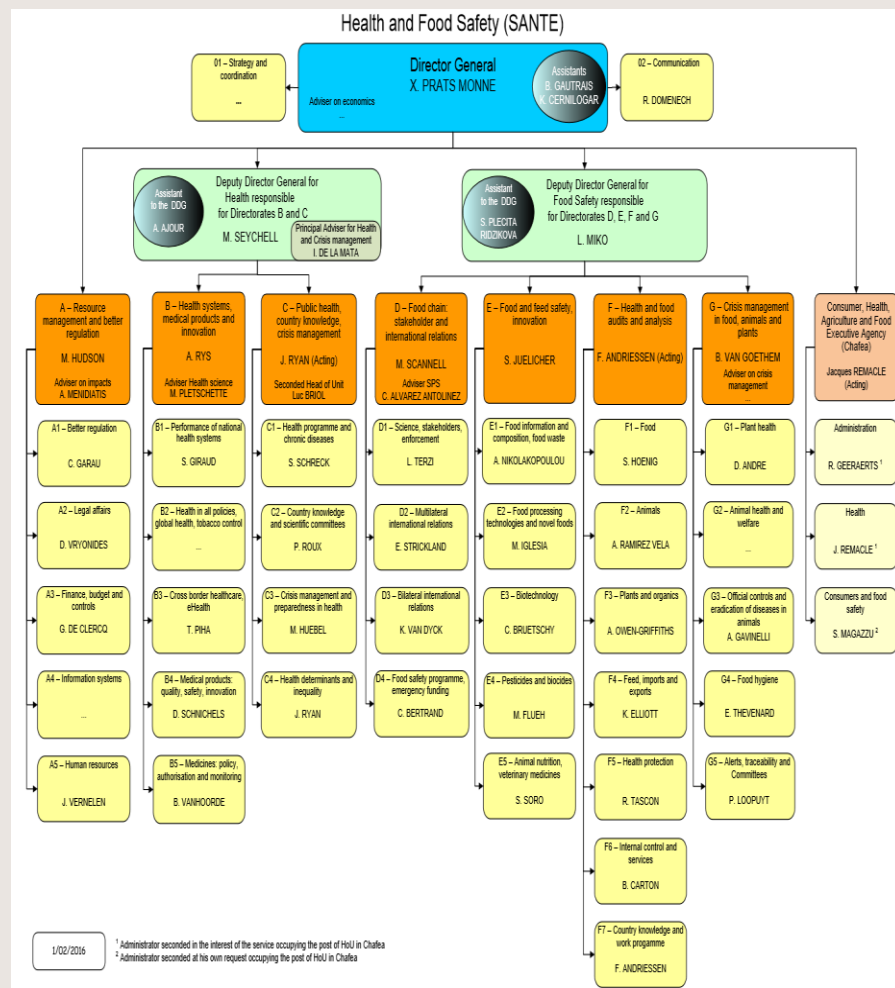

Európai Bizottság

Szervezeti felépítés

- 1951 óta Főhatóságként, Fúziós Szerzőtől Bizottságként létezik: „Integráció motorja” + Szerződések „őre” – tagállami kormányhoz hasonló funkció
- Walter Hallstein (1958-67)
- Jacques Delors (1985-95)
- Jacques Santer (1995-99)
- Romano Prodi (1999-2004)
- J.M Barroso (2004-14)
- J.C. Juncker (2014-19)
- U. von der Leyen (2019-)

Európai Bizottság

Szervezeti felépítés

- *Tagjai:* **Elnök** vezeti + „**biztosok kollégiuma**” (egy ország - egy biztos külön portfólióval) + speciális: az **EU külügyi és biztonságpolitikai főképviselője**

Európai Bizottság

Szervezeti felépítés

- *Összetett szervezet és működési rend*
- *Felelősségi területek bizottsága*
- *Átfogóbb portfólió-területek az alelnöki tisztségeknél*
- *Működés szervezése: biztosok vezetése alatt **főigazgatóságok, igazgatóságok, osztályok**, valamint egyéb **szolgálatok** is (ld. Jogi Szolgálat). + legfőbb koordinációs szerve a **Főtítkársága** (főtitkára vezet) + biztosok mellett kabinetvezető által vezetett **kabinetek***

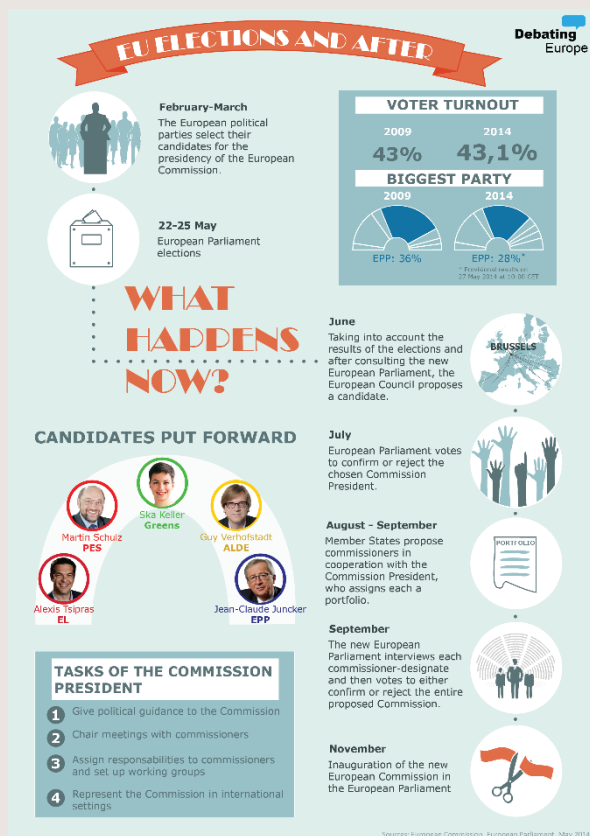

Elszámoltathatóság

Bizottság „létrejötté”

- az EP választások **eredményének figyelembevételével az Európai Tanács** tesz javaslatot az Európai Parlamentnek a Bizottság elnökének jelölt személyre, amely jelöltet az **Európai Parlament tagjainak többségével választja meg**
- Előzetes biztosi meghallgatások
- Európai Parlament a **Bizottság elnökének, az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének és a Bizottság mint testület többi tagjának a jóváhagyásáról**
- Bizottságot az **Európai Tanács** nevezi ki **végül minősített többséggel**

Elszámoltathatóság

Bizottság elszámoltathatóságának további elemei

- Európai Parlament a Bizottsággal szemben **bizalmatlansági indítványt** fogadhat el, amelynek elfogadása esetén a Bizottság tagjainak testületileg le kell mondaniuk
- Unió napi tevékenysége esetében pedig ellenőrző funkciójának keretében kötelesek az **intézmények jelentést benyújtani** az Európai Parlament számára, amelyet az megtárgyal.

Európai Bizottság

Jogszabálytervezetek előterjesztése

- „**Integráció motorja**”: jogszabályi és döntéshozatali javaslatok **előterjesztője** (de: eredeti és származékos jogalkotási jogkörökkel is) + az uniós **költségvetés előkészítéséért** + költségvetési **végrehajtás felügyeletéért**, adott esetben a végrehajtási ügynökségek révén az uniós **(pénzügyi) programok igazgatásáért**.
- egyfajta „kapuőri” funkcióval is jár
- **zöld könyvei** olyan írásos anyagok, amelyek az adott szakpolitikai területre vonatkozó javaslatok alapjaként szolgálnak, míg a **fehér könyvek** már konkrét lépéseket, intézkedéseket is tartalmaznak, összefoglalják a lefolytatott konzultáció eredményét és Biz. Véleményét
- REFIT (Regulatory Fitness): **hatásvizsgálat** elvégzésének követelményeit, az érdekelt felekkel és a nyilvánossággal lefolytatandó **konzultációs elvárásokat**, végül a hatályos jogszabályok **utólagos értékelés**

Európai Bizottság

Jogalkotás?

Eredeti jogalkotási hatáskör – kifejezetten meghatározott kérdésekben

Származékos jogalkotási hatáskör:

EUMSZ. 290. cikk – felhatalmazási aktusok – átruházott hatáskör

EUMSZ. 291. cikk – végrehajtási aktusok – speciális hatáskör

- Tagállami (közvetett) végrehajtás **mellett**, ha végrehajtásnak egységes feltételek szerint kell történnie a jogszabály **végrehajtási hatásköröket** ruházhat a **Bizottságra**
- Bizottság e delegált döntéshozói szerepe kapcsán kiépült, ellenőrzést gyakorló bizottsági rendszer miatt nevezik ezt az eljárástípust **komitológiának**
- Bizottság munkáját egy, a tagállamok képviselőiből álló **bizottság** segíti illetve ellenőrzi, amelynek elnöke a Bizottság képviselője, aki azonban nem vehet részt a bizottság szavazásában
- 182/2011/EU rendelet által az ún. **alap jogi aktusok** tárgyköreinek megfelelően a bizottság **vizsgálóbizottsággént** vagy **tanácsadó bizottsággént** jár

Európai Bizottság

Költségvetés és végrehajtás és Szerződések öre

- Költségvetés előkészítője és végrehajtása
- Közvetlen végrehajtás (versenyhatóságként)
- Szerződések „öre”: fellép a tagállamokkal szemben az uniós jog vélt megsértésekor
  1. kötelezettségszegési eljárás és a megállapítása iránti per kezdeményezése (de utóbbi EuB előtt!!)
  2. Túlzott-deficit eljárás (tervezett vagy tényleges költségvetési hiányának a bruttó hazai termékhez viszonyított aránya meghaladja a 3%-ot, vagy 2. az államadósságnak a piaci árakon számított bruttó hazai termékhez viszonyított aránya a 60%-ot túllépi)

Európai Bizottság

Külkapcsolatok

külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének szerepe

- az Unió által megkötendő **nemzetközi szerződések előkészítését megelőző tárgyalások vitelét**
- a nemzetközi **kereskedelmi kapcsolatokban az Unió képviselete**
- a **nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatok fenntartása**

Európai Külügyi Szolgálat

- Lisszaboni Szerződés hozta be
- közös kül- és biztonságpolitika irányításához és az EU külső tevékenységei közötti összhang biztosításához:
  1. közös biztonság- és védelempolitika **munkaprogram kialakítása,**
  2. a közös biztonság- és védelempolitikához kötődő **tanácsi munkacsoportok/bizottság elnöklése,**
  3. diplomáciai szolgálatokkal való együttműködés (Tanács Főtitkársága, valamint a Bizottság megfelelő szervezeti egységeinek tisztviselőiből, továbbá a nemzeti diplomáciai szolgálatok által kirendelt személyzetből áll)

Európai Bizottság

Intézményi döntéshozatal:

- Székhelye **Brüsszel**, ám a tagállamokban **képviselletekkel**, valamint a világ több részén is **delegációkkal** rendelkezik.
- éves munkaprogram
- **biztosi „portfóliók”** alapján felelős adott biztos a Bizottság munkájának előkészítéséért és határozatainak végrehajtásáért
- benyújtott javaslatokról **szóbeli eljárás** útján – ülésen – vagy **írásbeli eljárás** során dönt

Európai Bizottság

Politikai jellemzői

Szupranacionális működés:

- **Egyértelműen szupranacionális EU intézmény**
- **közös intézményi érdek megjelenítése** (döntéshozatal is kollektív döntéshozatalra épül + közös sajtónyilvánosság)
- **politikai elszámoltathatósági mechanizmusok EP irányában**
- **függetlenségi követelmények** biztosi posztok elnyerése után

Kormányköziség:

- jelenleg még **tagállamonként egy biztos** elve érvényesül
- **biztosok jelölési rendszere**